
ÖSSZEGZÉS

TEHETSÉG KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS 2020.

Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége
(MATEHETSZ)

A TEHETSÉG A MAGYAR TÁRSADALOMBAN

A MATEHETSZ MEGBÍZÁSÁBÓL 2020-BAN VÉGZETT
ORSZÁGOS REPRESENTATÍV KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS EREDMÉNYEIRŐL

TEHETSÉGEK MAGYARORSZÁGA

Továbbra is megtérülő befektetés a tehetségek támogatása: a válaszadók **70,2%-a véli úgy, hogy a tehetséges emberek növelik Magyarország hírnevét, 61,3%-uk szerint pedig ők az ország sikerének a motorjai** – derül ki abból a friss felméréséből, amely országos reprezentatív mintán vizsgálta, hogyan gondolkodunk mi, magyarok a tehetségről. **A tehetséges gyermek fejlődésének előmozdítása kérdésében megszűnt a felnőttek és a fiatalok között 2015-ben mért jelentős véleménykülönbség. Számottevően, 85,8%-ra növekedett ugyanis azoknak a felnőtteknek az aránya, akik úgy gondolják, hogy a szülőknek kulcsszerepük van a gyermek tehetségének a kibontakoztatásában. Ezzel pedig immár hasonlóképpen vélekednek, mint a 16–19 éves korosztály, amelynek 88,1%-a számít elsőként a szüleiire mindebben. Mindeközben az elmúlt öt évben nőtt a Nemzeti Tehetség Program, a MATEHETSZ és a Tehetségpontok ismertsége.**

A Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (MATEHETSZ) megbízásából, az EFOP-3.2.1 Tehetségek Magyarországa kiemelt projekt keretében elvégzett országos **reprezentatív közvélemény-kutatásban 1000 fő 18–59 éves felnőtt és 160 fő 16–19 éves fiatal vett** részt, akik véleményét online megkérdezéssel ismertük meg. A minta kor, nem, a lakóhely településtípusa, a lakóhely régiója és az iskolai végzettség foka mentén is reprezentálja a magyar lakosságot.

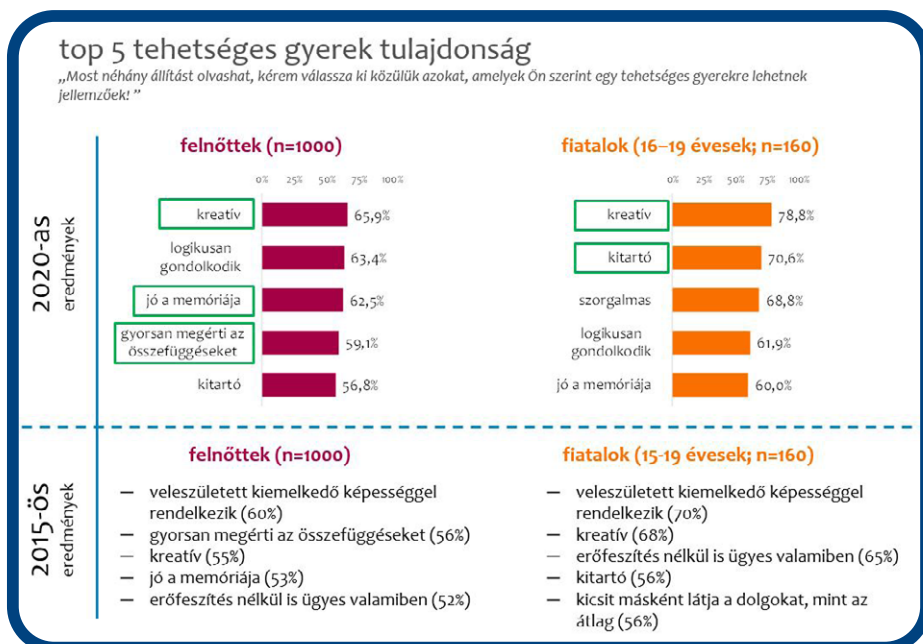
A kutatás során kétharmad arányban a MATEHETSZ megbízásából 2015-ben már lekérdezett kérdőíveket kérdeztünk le újból a hivatkozott mintákon abból a célból, hogy lássuk a vizsgált témakörök mentén az elmozdulásokat, továbbá **új kérdésekkel is bővítettük a kérdéssort.**

A kutatás során arra kerestük a választ, hogy mit gondolnak a magyar emberek a tehetségről, a tehetség hasznosulásáról, a tehetség felismerésének módjairól, valamint a tehetséggondozási lehetőségekről.

MIT GONDOLUNK A TEHETSÉGRŐL?

A válaszadók úgy gondolják, hogy **igen magas a tehetségek aránya a magyar társadalomban: a felnőttek szerint a magyar emberek 38,5%-a tehetséges. A fiatalok még magasabbra teszik a magyar tehetségek arányát – 53,7%-ra, tehát sokkal inkább úgy vélekednek, hogy a magyar emberek tehetségesek.**

A felmérés eredményei arról tanúskodnak, hogy a tehetségesnek tartott gyermekek aránya még ennél is magasabb. **A gyermekkel rendelkező megkérdezettek 49,9%-a mondta, hogy van tehetséges gyermeke, a fiatalok 63,8%-a pedig azt, hogy ő maga tehetséges.**

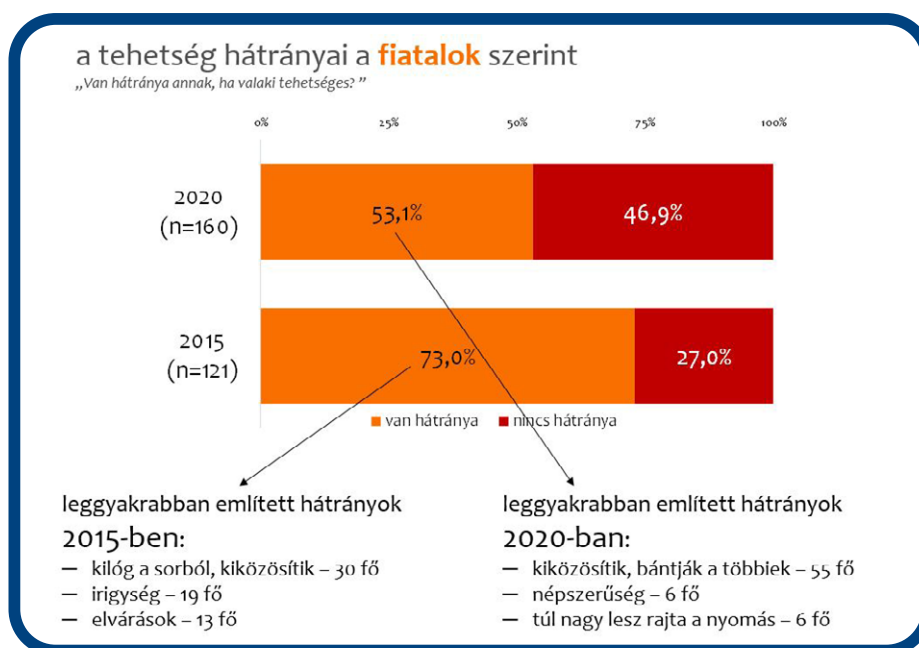
Míg 2015-ben elsősorban veleszületett kiemelkedő képességként értelmezték a tehetséget a válaszadók, addig **2020-ra a kreativitás lett** számukra a **tehetség legfontosabb eleme**. Emellett a felnőttek szerint a **logikus gondolkodás, a jó memória, az összefüggések gyors megértése és a kitartás** a tehetség leglényegesebb jellemzői. A fiatalok is szinte ugyanezeket a készségeket, tulajdonságokat társítják a tehetséghez, lényeges különbség azonban, hogy a kreativitás után a felnőttekhez képest előrébb sorolják a kitartást, amelyet a **szorgalom** fogalma követ.

A kreativitás, a jó memória, az összefüggések gyors megértése, továbbá a kitartás 2015-ben és 2020-ban is a top 5 említések között szerepelt.

A közvélemény-kutatás eredményei tehát azt mutatják, hogy a **tehetség fogalmának az értelmezése a saját felelősség fontosságának az irányába mozdult el** az elmúlt öt évben: az adottságok és képességek mellett meg is kell küzdeni – kitartással, szorgalommal – a tehetségért.

A TEHETSÉGEK HAZAI LEHETŐSÉGEINEK MEGÍTÉLÉSE

A fiatalok optimistábbak lettek az elmúlt öt évben: jelentős, 19,9%-os növekedéssel a 16–19 évesek majdnem fele immár úgy gondolja, **hogy nincs hátránya annak, ha valaki tehetséges** (2015: 27%; 2020: **46,9%**).

A tehetség támogatását továbbra is fontosnak tartják a **felnőtt válaszadók**, és bár csekély mértékben növekedett az arányuk, még mindig mindössze csupán 19,4%-uk gondolja úgy, hogy a tehetséget nem kell támogatni, az magától is kitör. **71,6 százalékuk egyetért azzal, hogy a tehetségek felismerése és segítése közös társadalmi feladat**, a hátrányos helyzetben lévő tehetségek támogatását 67,7%-uk tekinti az állam feladatának, 67,3%-uk pedig úgy gondolja, hogy ők kiemelt támogatást igényelnek.

A tehetségek támogatása a válaszadók szerint továbbra is **megtérülő befektetés – 70,2%-uk** véli úgy, hogy **az ország hírnevét növelik** a tehetséges emberek, **61,3%-uk** szerint pedig ők **az ország sikerének a motorjai**. Eközben a válaszadók **52%-a** ért egyet azzal, hogy **a tehetséges emberek gazdasági hasznot hajtanak**. A túlnyomó többség (78,6%) még mindig úgy látja, hogy a tehetséges ember is megdolgozik a sikerért, de továbbra is kevés válaszadó, csupán 23,9% gondolja úgy, hogy a tehetségeseket anyagilag is jól elismerik.

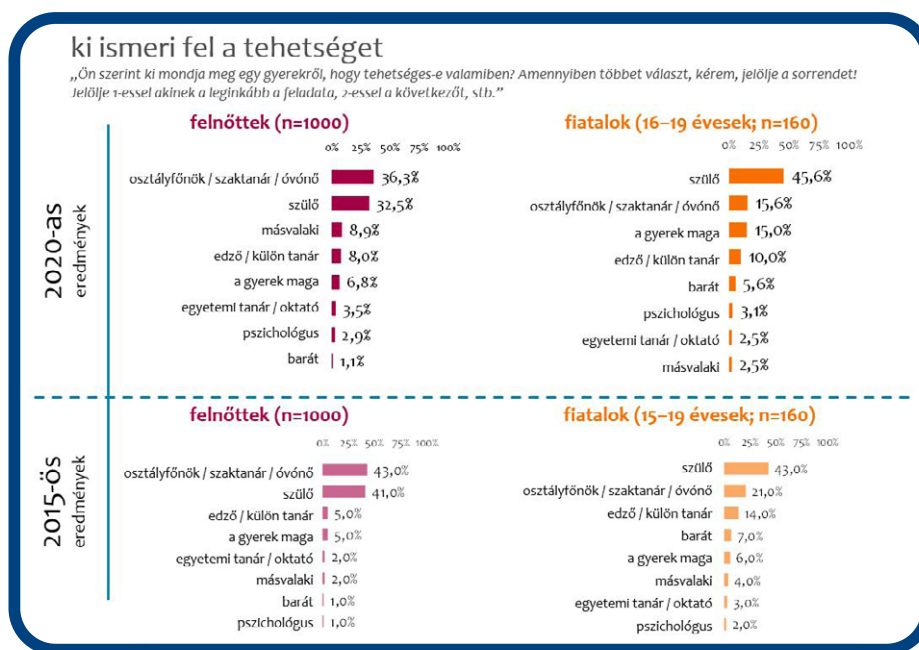
A felnőtt minta 40,3%-át adják a tehetségtámogatók, akik a teljes minta átlagához képest magasabb arányban férfiak, 50 év felettiak, legalább középfokú végzettségűek, gyermekkel rendelkezők, valamint magasabb arányban tartják tehetségesnek saját gyermeküket.

A fiatalok körében a magyarországi környezet megítélésében is optimistább hozzáállás figyelhető meg a 2015-ös évhez képest: 2020-ban már csak 35,6%-uk ért egyet azzal, hogy a magyar környezet visszahúzza a tehetséget (2015: 45%).

A felnőttek is optimistábbak lettek e tekintetben: a tehetség kibontakozásának a legfőbb gátját ugyan még mindig **az anyagi lehetőségek** szűkösségében látják, de **már jóval kisebb mértékű ez a vélekedés, vagyis hogy a magyarországi tehetségek jelentős része ezen okok miatt kallódik el** (2015: 90%; 2020: 77%). A válaszadók több mint fele (57%) pedig úgy gondolja, mindebben az játszik szerepet, hogy a tehetség rejtve marad. A fiatal megkérdezettek ezen a területen szintén az anyagiak hiányát említik első helyen (72,5%), ám náluk az önbizalomhiány is jelentős tényezőnek bizonyul (65,6%).

A SZÜLŐK ÉS A TANÁROK SZEREPE

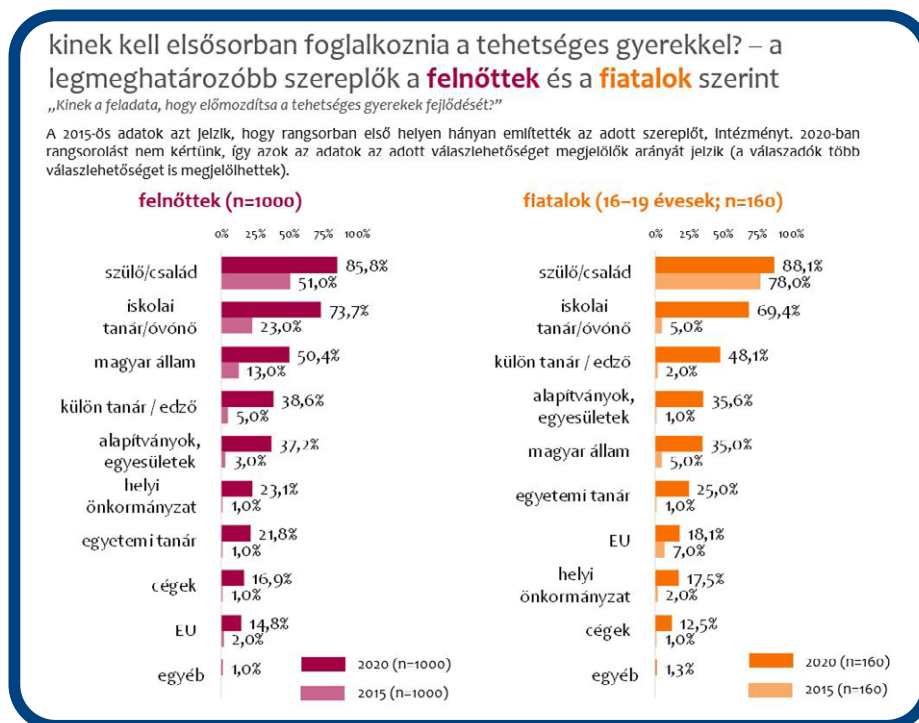
Bár csökkent az arányuk, a legtöbb válaszadó továbbra is úgy gondolja, hogy a tehetség bármely életkorban felismerhető (2015: 41%, 2020: 35,7%). Ezt igen csekély különbséggel – és az öt évvel ezelőtti eredményekhez viszonyítva 5,4%-os növekedéssel – azok csoportja követi, akik ebből a szempontból **a már egészen kicsi, óvodás (35,4%),** illetve – 4,8%-os növekedéssel – **a kisiskolás (29,8%)** kort vélik kiemelt jelentőségűnek. **A tehetség felismerése időpontjának megítélése tehát a nagyon kicsi vagy kisiskolás kor irányába tolódott.**

A tehetség felismerésében a felnőttek és a fiatalok szerint egyaránt meghatározó a szülők szerepe. Csökkenő mértékben, de továbbra is megfigyelhető ugyanakkor az a – 2015-ös felmérés során kimutatott – szemlélet, miszerint **a szülők generációja nagyobb arányban várja szakembertől, vagyis az óvónőktől és a tanároktól a tehetség felismerését.** Öt évvel ezelőtt a felnőttek 43%-a gondolta úgy, hogy mindez **a pedagógusok,** illetve az óvónők, 41%-a pedig, hogy **a szülő** feladata – 2020-ban **36,3%-uk** tette le a voksát az előbbi, **32,5%-uk** az utóbbi mellett. **A 16–19 éves fiatalok véleménye** viszont továbbra is éppen **ezzel ellentétes,** tehetségük felismerését pedig **még inkább a szülőktől várják.** 2015-ben ugyanis 43%-uk vélekedett úgy, hogy a szülő, 21%-uk úgy, hogy a pedagógus feladata a tehetség felismerése, az ideai közvélemény-kutatás során pedig **45,6%-uk jelölte meg e tekintetben a szülőket, 15,6%-uk pedig a szakembereket az első helyen.**

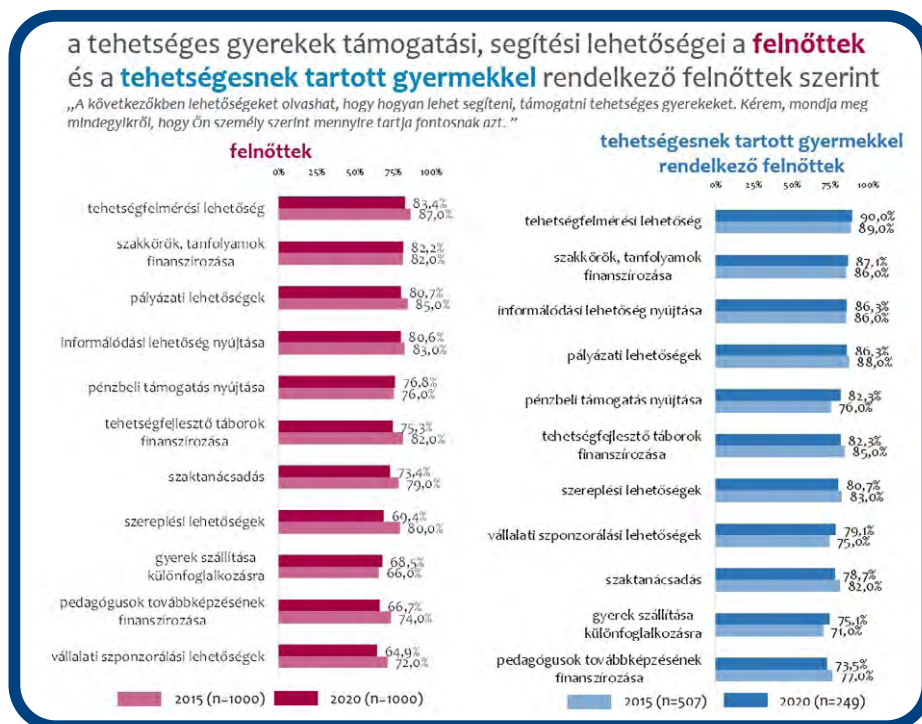
A TEHETSÉG GONDOZÁSA

A tehetséges gyermek fejlődésének előmozdításában továbbra is elvitathatatlan a szülők kiemelt szerepe, azonban a tehetség felismerésének kérdésével ellentétben megszűnt a felnőttek és a fiatalok között öt évvel ezelőtti mért jelentős véleménykülönbség. **Számottevően növekedett ugyanis azoknak a felnőtteknek az aránya, akik úgy gondolják, hogy a szülőknek kulcsszerepük van a gyermek tehetségének a kibontakoztatásában** (2015: 51%; 2020: **85,8%**). És ezzel immár hasonlóképpen vélekednek, mint **a fiatalok**, akiknek – ugyancsak jelentős növekedéssel – **88,1%-a a szüleire számít elsőként fejlődése előmozdításában** (2015: 78%).

A korábbi eredményhez képest ugyanakkor nagymértékben, **73,7%-ra nőtt azoknak a felnőtteknek az aránya** (2015: 23%), **akik a tehetséggondozást az óvónők vagy az iskolai tanárok, 50,4%-ra pedig azoké, akik a magyar állam feladatának tekintik** (2015: 13%). A fiatalok véleménye ezzel megegyező irányú és részben magasabb léptékű elmozdulást mutat: a 2015-ben mért 5%-kal szemben 69,4%-uk szerint e szakemberek dolga mindez, és 35%-uk támaszkodna mindebben az államra (2015: 5%). Lényeges különbség azonban a két minta között, hogy a 16–19 évesek körében 48,1%-kal a külön tanárok vagy edzők léptek e tekintetben a harmadik helyre, az öt évvel ezelőtti adatokhoz viszonyítva szintén nagymértékű növekedéssel (2015: 2%).

A vizsgált időszakban **annak a megítélése is megváltozott, hogyan kell foglalkozni a tehetséges gyermekekkel**. A felnőttek, valamint azon szülők részéről, akiknek saját maguk által tehetségesnek tartott gyermekük van, továbbá a fiatalok számára is egyaránt **a versenyeken való részvétel vagy indulás iránt mutatkozik immár a legnagyobb igény**. A növekedés mértéke e tekintetben is igen jelentős: a 2015-ben mért adatokhoz képest **a felnőttek és az említett szülők 62, illetve 62,2%-a, míg a fiatal korosztály 68,8%-a** vélekedik így (2015: 12-12%; 23%). Ami a további sorrendet illeti: **a felnőttek 54,5%-a szerint a tehetséges gyermekeknek iskolán kívüli egyéni különórára, képzésekre, 50,1%-uk szerint pedig iskolai keretek között működő, egyénre szabott tantervekre, külön feladatokra lenne szükségük**. Ezzel szemben ugyanakkor a saját maguk által tehetségesnek tartott gyermekkel rendelkező szülők 50,2%-a teszi le a voksot az előbbi mellett – 54,2%-uk viszont inkább az iskolai egyénre szabott tantervek, külön feladatok javára. A fiatalok második legfontosabbként – a felnőttekhez hasonlóan – az iskolán kívüli egyéni különórákat, képzéseket (56,9%), majd pedig a táborkban való részvételt jelölték meg (52,5%).

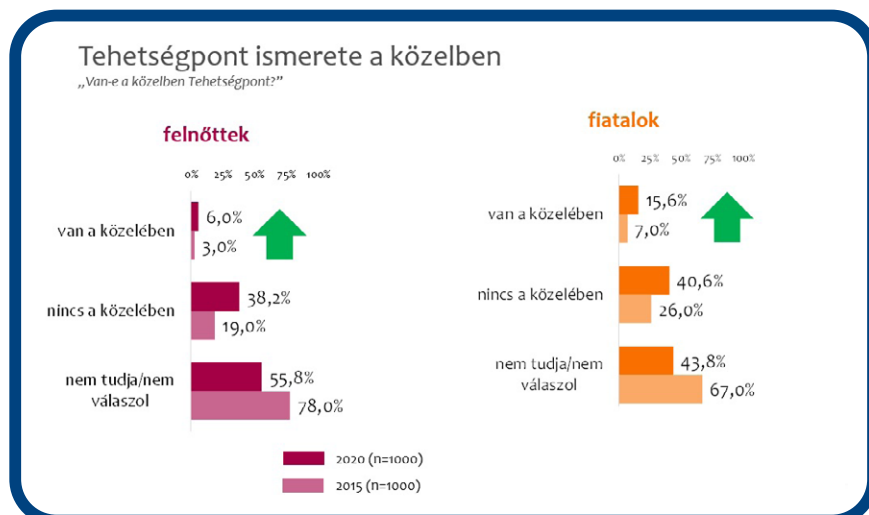
A válaszadók továbbra is örömmel veszik a tehetség felismerésének és gondozásának valamennyi tevékenységi formáját – a tehetségfelmérési, az informálódási és a pályázati lehetőségektől a szakkörök, tanfolyamok finanszírozásán, valamint a szaktanácsadáson keresztül a táborok vagy a szereplési lehetőségek megteremtéséig.

A TEHETSÉGFEJLESZTÉS HAZAI ALTERNATÍVÁI – A NEMZETI TEHETSÉG PROGRAM ÉS A MATEHETSZ

Növekedett a saját gyermeküket tehetségesnek tartó válaszadók körében 2015 óta azoknak az aránya, akik az iskolában találtak lehetőséget a gyermek jó képességeinek a fejlesztéséhez (2015: 35%; 2020: **42,2%**). Emellett továbbra is a sportegyesületeket, valamint a zene-, illetve a művészeti iskolákat említik más tehetséggondozó formák előtt, azonban a szülők 22,1%-a – bár ez a szám csökkent (2015: 28%) – nem is keresett ilyen lehetőséget gyermeke számára.

Pozitív változás történt a Nemzeti Tehetség Program, a MATEHETSZ és a Tehetségpontok ismertségében is. A Nemzeti Tehetség Programot a felnntek 19,3%-a, a tehetséges gyermekkel rendelkező szülők immár 22,7%-a ismeri. A Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségéről a felnntek immár 8,7, a saját gyermeküket tehetségesnek tartó válaszadók 10%-a hallott már (2015: 6-6%), és szintén növekedett azoknak a felnnteknek és fiataloknak a száma, akik úgy nyilatkoztak, hogy van a közeliükben Tehetségpont (2015: 3%; 7%; 2020: 6%; 15,6%).

Mindemellett a megkérdezettek **magas arányban (44,4%) ajánlanák fel** a jövőben adójuk **1%-át a Nemzeti Tehetség Program számára.**

A tehetséggondozási lehetőségek ismertségének növekedéséhez minden bizonnyal a MATEHETSZ és konzorciumi partnere által megvalósított Tehetségek Magyarország program is hozzájárult.

Az elmúlt években a Nemzeti Tehetség Program keretében, a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének munkájával közösen megvalósított programok pozitív hatásaiként érzékelhető ugyanis, hogy a felnőttek 71,6 százaléka egyetért azzal, hogy a tehetségek felismerése és segítése közös társadalmi feladat, 70,2%-a véli úgy, hogy a tehetséges emberek Magyarország hírnevét növelik, míg 61,3%-a szerint ők az ország sikerének a motorjai. Miként az is, hogy eközben a válaszadók 52%-a osztja azt a vélekedést, hogy a tehetséges emberek gazdasági hasznot hajtanak. Mindezek eredményei érvényesülnek abban is, hogy 2015 óta a saját felelősség fontosságának az irányába mozdult el a tehetség fogalmának az értelmezése, továbbá hogy a saját gyermeküket tehetségesnek tartó válaszadók körében 42,2%-ra növekedett azoknak az aránya, akik az iskolában találtak lehetőséget a gyermek jó képességeinek a fejlesztéséhez. És szintén mindezek gyümölcseként értékelhető, hogy a fiatalok optimistábbak lettek az elmúlt öt évben, hiszen például immár 46,9%-uk gondolja úgy, hogy nincs hátránya annak, ha valaki tehetséges, valamint 2020-ban már csak 35,6%-uk ért egyet azzal, hogy a magyar környezet visszahúzza a tehetséget.

(A kutatást a ProduCom Produkciós és Kommunikációs Kft. végezte a Matehetsz megbízásából, a Tehetségek Magyarország EFOP-3.2.1 kódszámú kiemelt projekt keretében.)